

Ефективне лікування запальних вірусних захворювань горла та гортані

Ю.В. Деєва

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

У статті розглянуто особливості механізму дії препарату Гексаліз та його клінічну ефективність при гострих респіраторних захворюваннях (ГРЗ) горла та гортані. Актуальність цієї теми зумовлена поширенням ГРЗ серед дітей та дорослих у зимово-весняний період. Препарат Гексаліз є ефективним засобом, що дозволяє вирішити цю проблему.

Ключові слова: гострі респіраторні захворювання, лікування, Гексаліз.

У зимово-весняний період проблема лікування запальних захворювань горла значно зростає. Це, насамперед, пов'язано з тим, що першіння та біль у горлі є симптомами, що супроводжують більшість гострих респіраторних захворювань (ГРЗ).

ГРЗ – це збирна група хвороб, що спричинена широким спектром інфекційних збудників та поєднана спільними особливостями епідеміології та патогенезом ураження дихальних шляхів.

Існує 4 основні спільні ознаки ГРЗ:

- усі вони є інфекційними;
- збудник потрапляє в організм повітряно-крапельним шляхом;
- у першу чергу страждають органи дихання;
- усі ГРЗ розвиваються швидко.

ГРЗ – найбільш поширене інфекційне захворювання, що посідає перше місце серед причин тимчасової втрати працездатності. Саме тому призначення препаратів, що пришвидшують одужання, має велике значення при лікуванні ГРЗ.

У середньому біль у горлі кожна доросла людина відчуває приблизно 2–3 рази на рік, тому він є одним з найбільш частих приводів звернення до спеціаліста (Василенко В.В., 2011).

Симптоми можуть бути незначними на початку захворювання, але прогресувати з переходом від першіння і подразнення у горлі до різкого болю і набряку.

Відповідно виникає слушне питання: віддати перевагу загальній чи місцевій терапії? Думки фахівців щодо цього питання є різними, проте необхідність застосування препаратів, які дозволяють зменшити надзвичайно неприємні для хворого симптоми, визнають усі спеціалісти.

Клінічні прояви ГРЗ, такі, як біль у горлі, першіння, дискомфорт при ковтанні, кашель, відчуття дискомфорту за грудниною, закладеність носа, варіабельні.

Першіння у горлі – це захисна реакція слизової оболонки горла, яка свідчить про розвиток запалення. Віруси потрапляють у верхні дихальні шляхи, осідають на слизовій оболонці і починають виділяти шкідливі речовини – токсини, провокуючи локальне запалення слизової.

У такому випадку актуальним є використання препаратів з протівірусними компонентами у складі, що чинять місцеву дію на слизову оболонку дихальних шляхів. Також на швидкість процесів одужання при ГРЗ важливу роль відіграє активація клітинної ланки імунітету.

В Україні щорічно на ГРЗ хворіють 10–14 млн осіб, що становить 75–80% інфекційної захворюваності у країні. Експерти Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ)

відзначають, що ця найпоширеніша в людській популяції група захворювань в останні роки має постійну тенденцію до збільшення. Людина, яка перенесла ГРЗ, може бути вразлива до бактеріальних інфекцій, алергійних та інших захворювань, які призводять до формування хронічної бронхолегеневої або ЛОР-патології. Найбільша небезпека ГРЗ полягає у високій ймовірності ускладнень. Соціальні причини, пов'язані з глобальним процесом постійного зростання урбанізації, більш тісні контакти людей практично в будь-якій точці земної кулі та посилення міжконтинентальних міграційних процесів зумовлюють подальше поширення ГРЗ.

В етіології ГРЗ найбільша частка належить вірусам 9 основних груп: парагрипп, грип, адено-, РС-, пікорна-, корона-, рео-, ентеро- та герпесвіруси, а також бактеріальним мікроорганізмам (кокова мікрофлора, леґіонели, мікоплазми, хламідії). Така різноманітність збудників ГРЗ перешкоджає формуванню тривалого природного імунітету, що є однією з причин високої частоти захворюваності. Інший суттєвий фактор поширеності ГРЗ – порівняно легка передача вірусів і їхня мінливість. Інфекційний процес реалізується у межах від гострого продуктивного до хронічної персистенції. Важливим фактором, що зупиняє розвиток хронізації захворювання, є клітинний та гуморальний імунітет.

Патофізіологія ГРЗ має декілька етапів. Спочатку збудник потрапляє на слизову оболонку верхніх дихальних шляхів, де натикається на кілька природних бар'єрів, таких, як механічний, фізичний та бар'єри клітинного і гуморального імунітету. Мигдалики містять імунні клітини, що реагують на патогени. Гуморальний та клітинний імунітет запобігає їхньому поширенню респіраторним трактом. Макрофаги, моноцити, нейтрофілії гранулоцити та еозинофіли координують процеси поглинання і знищення патогенів. Велика кількість запальних цитокінів стимулює імунну відповідь до чужорідних субстанцій.

Основними представниками нормальної мікрофлори носоглотки є корінеформні бактерії та непатогенні нейсерії, які беруть участь у захисті організму від потенціальних патогенів. Алергічне запалення (хронічне або гостре) є передумовою виникнення інспіраторних інфекцій та їхніх частих рецидивів. Бактеріальна інфекція може розвиватись як первинно та як суперінфекція при вірусному ГРЗ. Вірусні агенти, що з'являються при ГРЗ, мають багато серотипів.

Важливою частиною імунного захисту слизових оболонок людини є наявність лізоциму, що міститься в переважній більшості тканин та рідин організму людини. Саме завдяки наявності лізоциму на слизових оболонках носоглотки попереджається розвиток ГРЗ. Ще у 1922 р. А. Флемінг випадково відкрив для світу цей важливий фермент. Виділення з носа пацієнта, якого лікував Флемінг, випадково потрапили у чашку Петрі з бактеріальною культурою, що згодом лізувалась. У 1965 р. Девід Філіпс продовжив дослідження властивостей лізоциму за допомогою кристалографії. Саме тоді виявилось, що лізоцим дуже добре кристалізується і його можна виділити з білка курячого яйця. Але тільки у 2007 р. Стів Кент з Університету Чикаго уперше отримав синтетичний функціонально активний лізоцим.

Ураховуючи патогенез ГРЗ, лікування насамперед має бути спрямоване на підтримання імунної відповіді організму та зменшення місцевих проявів захворювання протягом першого тижня. Саме у цей час вираженість таких симптомів, як першіння та біль у горлі, найбільше турбують пацієнтів.

Симптоматична терапія може бути як системною, так і локальною, але місцеве лікування (у формі таблеток для розсмоктування, спреїв) чинить лікувальну дію безпосередньо у вогнищі інфекції і забезпечує швидкий ефект.

Ефективним засобом, що дозволяє вирішити цю проблему, є препарат Гексаліз виробництва французького підрозділу міжнародної фармацевтичної компанії «Рекордаті груп». Завдяки компонентам, що входять до його складу, він діє не тільки місцево, нормалізуючи рівень лізоциму в слині, але й має противірусний та протизапальний ефект за рахунок еноксолону та біклотимолу. Біклотимол разом з потужним антисептичним та антибактеріальним впливом здійснює тривалу місцеву знеболувальну дію. Також завдяки тому, що біклотимол має властивість накопичуватися у підслизовому шарі, препарат вживають незалежно від споживання їжі. Еноксолон і лізоцим, що також входять до складу препарату Гексаліз, є потужними противірусними речовинами. Саме комбінація таких складових препарату, які підсилюють одне одного, створює подвійний противірусний та протизапальний ефект.

Лізоцим – один із факторів неспецифічного захисту організму, який має здатність знищувати пептидогліканову оболонку бактеріальної клітини. Проявляє противірусну активність (утворюючи комплекси з вірусами), має здатність стимулювати неспецифічну реактивність організму, а також чинить протизапальну та муколітичну дію, нейтралізує гістамін і гістаміноподібні речовини, що утворюються у слизовій оболонці під час запалення.

Еноксолон – комплексний тритерпен, виділений з гліциризинової кислоти. Він взаємодіє із структурами вірусу, змінюючи фази вірусного циклу, спричинюючи необоротну інактивацію вірусних частинок, які знаходяться у вільному стані поза клітинами. Також він блокує проникнення активних вірусних частинок всередину клітини, порушує здатність вірусу до індукції синтезу нових вірусних частинок.

Біклотимол – це антисептик, активний щодо збудників, які найбільш часто виявляють при запальних симптомах у

глотці, у тому числі *S.aureus*, *Str.epidermidis*, *Str.pneumoniae*, *Str.pyogenes*, коринебактерії. Бактерицидна дія біклотимолу здійснюється завдяки безпосередньому руйнуванню мукополісахаридної оболонки бактеріальної клітини. Також біклотимол має протизапальну і знеболувальну дію. Усі ці ефекти забезпечують швидке та ефективне усунення симптомів запалення слизової оболонки глотки.

Гексаліз випускають у формі таблеток для розсмоктування. Препарат можна застосовувати дітям з 6 років.

На базі кафедри оториноларингології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (м. Київ) проведено дослідження, метою якого було визначення ефективності препарату Гексаліз у лікуванні хворих із запальними захворюваннями глотки. Зокрема вивчали вплив препаратів на зменшення відчуття першіння і болю у горлі у хворих з ГРЗ.

Пацієнти першої (контрольної) групи використовували розчин фурациліну для полоскання горла, хворі другої групи – таблетки Гексаліз. Препарат вживали по 1 таблетці 6–8 разів на добу з першого дня виникнення симптомів. Тривалість вживання препарату коригували залежно від ступеня вираженості симптомів, у середньому вона становила від 5 до 7 діб. Слід зазначити, що поліпшення самопочуття у хворих другої групи відбувалося вже на третю добу.

Хворі відзначали зменшення больових симптомів, що позитивно впливало на загальне самопочуття. Пацієнти констатували добру переносимість препарату, відсутність побічних реакцій. Під час вживання препарату Гексаліз у жодному з випадків не було зафіксовано алергічних реакцій та місцевої подразнювальної дії. Крім того, використання препарату Гексаліз у формі таблеток для розсмоктування було більш зручним і не погіршувало якості життя пацієнтів.

ВИСНОВКИ

При гострих респіраторних захворюваннях (ГРЗ) призначення препаратів, що пришвидшують одужання, має велике значення. Ураховуючи, що Гексаліз має противірусну, імуномодулювальну та антибактеріальну дію, його застосування є виправданим. Завдяки трьом діючим компонентам (біклотимол, лізоциму гідрохлорид, еноксолон) він є унікальним препаратом на ринку України для комплексного вирішення проблеми першіння та болю у горлі при ГРЗ.

Эффективное лечение воспалительных вирусных заболеваний горла и гортани Ю.В. Деева

В статье рассмотрены особенности механизма действия препарата Гексализ и его клиническая эффективность при острых респираторных заболеваниях (ОРЗ) горла и гортани. Актуальность этой темы обусловлена распространением ОРЗ среди детей и взрослых в зимне-весенний период. Препарат Гексализ является эффективным средством, которое позволяет решить эту проблему.

Ключевые слова: острые респираторные заболевания, лечение, Гексализ.

Effective treatment of inflammatory viral diseases of the throat and larynx J.V. Deeva

The article considers the peculiarities of the mechanism of action of the drug Heksaliz and its clinical effectiveness in acute respiratory diseases (ARD) of the throat and larynx. The relevance of this topic caused by the spread of ARD among children and adults in the winter and spring period. Heksaliz is an effective drug that allows to solve this problem.

Key words: acute respiratory infections, treatment, Heksaliz.

Сведения об авторе

Деева Юлия Валерьевна – Кафедра оториноларингологии Национального медицинского университета имени А.А. Богомольца, 01601, г. Киев, бул. Т.Г. Шевченко, 13; тел.: (044) 235-20-96

Список литературы находится в редакции

Статья поступила в редакцию 23.01.17